

Kirjastojen verkkoaineistoja opetukseen

*Tekstejä, tietoja,
kuvia, videoita.
Ideoi, yhdistele ja
hyödynnä
vapaasti!*

Suomalaiset kirjastot, museot ja arkistot ovat tuoneet verkkoon vapaasti käytettäviä tekstejä, kuvia, tietoja ja videoita. Niiden hyödyntäminen vaikkapa ilmiöitä tutkittaessa on omasta opetustavasta kiinni. Kirjastojen sivuilta voi ammentaa apua tiedonhaun opetukseen, monilukutaitoon, oman ympäristön tutkimiseen paikkatiedon avulla tai vaikkapa klassikkotekstien ja kuvien avulla tehtäviin omiin oppiaineistoihin.

Tässä vihkosessa esitellään osa lähteistä. Lisää löytyy kirjastojen verkkosivuilta, **Kirjastot.fi:n** palveluista ja kirjastojen, museoiden ja arkistojen yhteisestä **Finna.fi**:stä.

Apua tiedonhakuun ja googleteluun

Makupalat.fi – internetin sisältöä järjestettynä aiheittain. Sivustot on tarkistettu ja ne ovat haettavissa aiheen tai asian mukaan. Voi käyttää esimerkiksi verkkohaun hakusanojen hahmottamiseen.

Kysy kirjastonhoitajalta – kirjastot.fi/kysy ja Kysy.fi – yli 100 000 vastattua kysymystä eri aiheista, voi hakea aiheella tai sanastosta. Voi kysyä itse ja vastauksen saa sähköpostiin. Vastaajina ovat kirjastot eri aloilta.

Monihaku – monihaku.kirjastot.fi – kaikkien kirjastojen aineistot näkyviin yhdellä haulla.

Fennica – fennica.linneanet.fi – tietokannassa tiedot Suomessa julkaistuista kirjoista, lehdistä, kartoista ym. vuodesta 1488.

Ekirjasto.kirjastot.fi/elehdet – kirjastoilla on palveluja, joissa pystyy hakemaan sanahauilla artikkeleja. Kannattaa kysyä omasta kirjastosta, palvelut kehittyvät koko ajan.

Kirjallisuutta, teoksia ja tietoa tekijöistä

Kirjasampo.fi – tiedot teoksista ja tekijöistä, genreistä, ajankohtaisia artikkeleja, kirjavinkkejä, teostietoihin yhdistettyjä videoita, kirjojen aikalaisarvosteluja, yli 100 blogia ja paljon muuta.

Kirjasampo.fi/sivupiiri – lasten- ja nuortenkirjallisuutta esittelevä osa Kirjasampo.fi:stä. Kirjahyllytoiminnon avulla saa kätevästi teokset yhden verkko-osoitteen alle jaettaviksi. Verkossa myös kirjatrailereita.

Kirjastokaista.fi – vapaasti käytettäviä videoita: kirjailijahaastatteluja ja muita kirjoihin liittyviä ohjelmia. Kirjailijoita voi hakea myös aakkosellisesta hakemistosta. Kirjastoradiossa podcasteja ja ohjelmia kirjallisuudesta.

Ekirjasto.kirjastot.fi – kaikkien yleisten kirjastojen e-kirjat haettavissa yhdellä haulla.

Vinkki

Kirjallisuusvideoista liikettä oppitunneille ja tehtäviin

Lapsille ja nuorille video on luonteva tapa hakea tietoa ja viihtyä. Jos kirjaan tarttuminen tai oikean kirjan löytäminen on hankalaa, saattaa reitti kirjan luo löytyä videon tai audion kautta.

Kirjastokaista.fi/kirjallisuus-ja-kulttuuri
Kirjastokaista.fi/kirjastoradio

Lukukoira Sylvi työskentelee Kuopiossa ja pitää siellä vastaanottoaan. Onneksi tuo mainio lukemaan innostaja ja hyvän mielen tuoja on myös ahkera vloggari! Näin me kaikki pääsemme seuraamaan Sylvin seikkailuja kirjojen parissa.

Kirjastokaista.fi/lukukoira-sylvin-vlogi

Historia ja paikkojen tiedot taskussa

Finna.fi – Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aineistoja samalla haulla: kuvia, teoksia, asiakirjoja, tietoa aineistojen sijainnista. Osa teksteistä ja kuvista vapaasti käytettävissä.

Digi.kansalliskirjasto.fi – Suomen historiallisia aineistoja digitoituina. Sanomalehtiä, karttoja, mainoksia ja musiikkia vanhoilta äänilevyiltä.

Digi.kirjastot.fi – yleisten kirjastojen digitoimia aineistoja, myös vapaasti käytettäviä e-kirjoja.

Tarinoideninari.fi – kotimaan alkuperäiskansojen alueen iso äänite-, kuva- ja tarina-arkisto.

Kavi.finna.fi – vanhoja suomalaisia elokuvia, mainioita uutiskatsauksia, kuvia ja tietoa elokuvista. Tuo katsottavaa esiin vaikkapa oman paikkakunnan nimellä hakien.

Oman kirjaston historia-aineistot ja -sivustot – tarkista kirjastosi verkkosivuilta tai kysy.

Vinkki Kännykkä- suunnistus historiaan

Lähetä luokka maastoon etsimään kännyköillään historiallisia kuvia eri paikosta. Haku toimii laitteen lähettämän sijaintitiedon avulla. Parhaiten haku toimii ulkotiloissa mobiililaitteella. Oppilaalle vain muistiin osoite <https://finna.fi/search/street>.

Finna.fi:n haun avulla kuvien sisältö avautuu arkistojen, kirjastojen ja museoiden aineistoilla lehtiartikkeleista taide-teoksiin.

Monilukutaitoa kuvista, peleistä ja vanhasta kielestä

Finna.fi – seikkailua historiassa. Haun voi tehdä vaikka aiheen tai paikan mukaan rajauksilla ”verkossa käytettävissä” ja ”asiakirja”.

Kirjasampo.fi – teosten yhteydestä löytyvät ”aikalaisarviot” kertovat, minkälaisia merkityksiä teoksista on löydetty niiden ilmestymisaikaan.

Digi.kansalliskirjasto.fi – vanhoja sanoma- ja aikakauslehtiä, karttoja, mainoksia ja muita painatteita digitoituina. Miten mainonta on muuttunut, millaista kieltä käytettiin 1800-luvulla? Sanomalehdissä myös sanahaku käytössä.

Doria.fi – kirjoja, karttoja, kuvia, musiikkia ja pienpainatteita yhdellä haulla käyttöön.

Kirjastokaista.fi/pelaaminen – asiaa peleistä ja pelien tavoista rakentaa tarinaa.

The image shows a screenshot of the Kirjasampo.fi website. At the top, there is a search bar with the text 'Hae kansikuvia' and a search input field containing the word 'nainen'. Below the search bar, there is a large grid of book covers. A white callout box with a green border is overlaid on the grid, containing the text 'Vinkki' and 'Kuvan ja kirjoitetun kielen analyysia'. The text in the callout box asks: 'Miten kuvalla kerrotaan kirjan sisällöstä? Keneen kuva vetoaa? Entäpä jos käyttäisit Kirjasampo.fi:n kansikuva-hakua apuna? Esimerkiksi hakusanalla "nainen" löytyy kansia, joissa on nainen. Mikä kirjoista on suunnattu miehille, mikä naisille? Mikä on romanttinen, mikä jännittävä? Millaisen juonen oppilas kirjoittaisi johonkin kanteen, tai millaisen kannen saisi itse seipitetty juoni?' The bottom of the screenshot shows a pagination bar with the number '1' highlighted.

Kieltenopetuksen avuksi digilähteitä

Biblioteken.fi – ruotsinkielisiin kirjasto-resursseihin yhdestä paikasta.

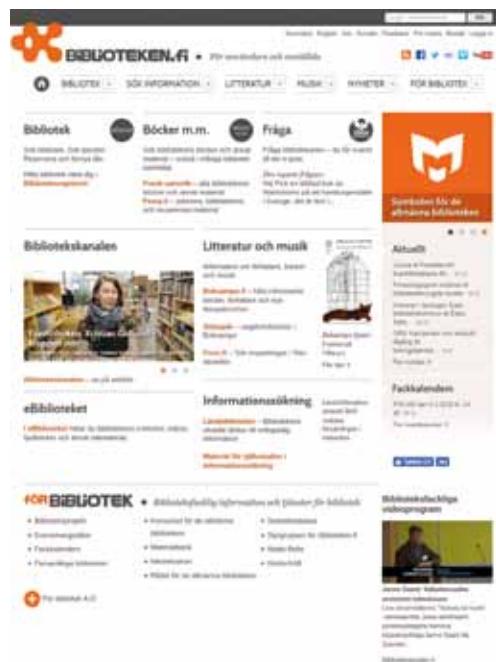
Boksampo.fi – tietoa kirjallisuudesta ruotsiksi.

Länkbiblioteket – Makupalat.fi/sv – Internetin sisältöä järjestettynä aiheittain. Sivustot on tarkistettu ja ne ovat haettavissa aiheen tai asian mukaan.

Fråga bibliotekarien – Biblioteken.fi/fraga – vastattuja kysymyksiä eri aiheista, voi hakea aiheella tai sanastosta. Voi kysyä itse ja vastauksen saa sähköpostiin. Vastaajina kirjastot eri aloilta.

Kirjastokaista.fi – ohjelmaa myös englanniksi ja ruotsiksi.

Useilla kirjastoilla on e-lehtipalveluja, joista saa lukeakseen tuhansia sanoma- ja aikakauslehtiä maailmalta. Lehtiä voi myös tallentaa omalle koneelle.

Musiikin kansainvälisellä kielellä

Musiikkikirjastot.fi – musiikin tiedonhaku, blogeja, mahdollisuus kysyä musiikista, vinkkejä vapaasti käytettävissä olevasta musiikista, ajankohtaisia artikkeleja ja paljon muuta. Tietoa kaikenlaisesta musiikista yhdestä paikasta.

Viola.linneanet.fi – tiedot kotimaisista äänitteistä vuodesta 1901 ja nuoteista vuodesta 1977.

Fono.fi – Yleisradion äänitetietokannan haku kirjastojen asiakkaille. Mahdollisuus etsiä tekijöitä, kappaleita ja aiheita. Joitain kappaleita voi kuunnella oman Spotify-sovelluksen avulla.

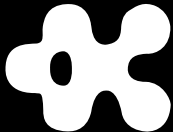
Kirjastot.fi

Kirjastot.fi on osoite, jonka avulla pääsee kirjastojen vapaasti käytettäviin aineistoihin. Sivustolla on myös asiaa mediakasvatuksesta ja pelikasvatuksesta sekä käynti kaikkien Suomen kirjastojen nettisivuille.

Meiltä kannattaa myös kysyä oman suunnitelman avuksi vinkkejä. Vastamme mielellämme ja ohjaamme eteenpäin. Kirjastoilla on enemmän tarjottavaa kuin aavistetaankaan.

Kirjastot.fi-palvelut rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kirjastot.fi
toimitus@kirjastot.fi

KIRJASTOT.FI

KIRJASTO

Lukukoira Sylvin kuva: Suvi Pitkänen
Kannen vanhat valokuvat:
Tenhovaara/Helsingin kaupunginmuseo
Harri Ahola/Helsingin kaupunginmuseo